

בבית המשפט העליון

רע"א 5991/22

לפני: כבוד השופט י' עמית

המבקשים: 1. פלוני
2. פלוני
3. פלונית

נגד

המשיבים: 1. יעוד מפעלים חינוכיים
2. יהושע (ג'וש) אטינגר
3. יעקב שפירא
4. נפתלי רוטשטיין
5. הפניקס חברה לביטוח בע"מ

בקשת רשות ערעור על החלטתו של בית המשפט המחוזי בירושלים בת"א 12196-09-17 מיום 20.7.2022 שניתנה על ידי כב' השופטת חיה זנדברג

בשם המבקשים: עו"ד א. עמוס פריד

החלטה

בקשת רשות ערעור על החלטתו של בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופטת ח' זנדברג) בת"א 12196-09-17 מיום 20.7.2022, במסגרתה נדחתה בקשתם של המבקשים להעיד עד נוסף לאחר שהסתיים שלב ההוכחות, ולאחר שבית משפט קמא כבר נעתר לבקשה קודמת מטעמם להעיד עד לאחר תום שלב ההוכחות.

1. עניינה של התביעה במותו הטרגי של בנם היחיד של המבקשים 2-3 (להלן, בהתאמה: המנוח והמבקשים), שהיה חניך במכינה לצעירים יהודים מחו"ל שהפעילה באותה עת המשיבה 1 (להלן: המכינה). המנוח התמוטט ביום 10.9.2014 במהלך טיול של המכינה לאזור מצדה, פונה לבית חולים, ושם נקבע מותו. המבקשים טוענים בתביעתם כי צוות המכינה נושא באחריות למקרה המצער.

2. בית משפט קמא ניהל הליך הוכחות מלא שבמסגרתו נשמעו עדויותיהם של המדריך בטיול (המשיב 2), נציג המכינה שהביא לשטח הטיול אוכל ושתייה (המשיב 3), ושלושה מחניכי המכינה שהשתתפו בטיול. פרשת ההוכחות נחתמה ביום 11.11.2021 וניתן צו לסיכומים.

3. ביום 23.1.2022 הגישו המבקשים בקשה דחופה לשמיעת עד נוסף מטעמם. בבקשה נטען כי העד, מר רוס אברמסון, שהשתתף אף הוא בטיול, הסכים לפתע להעיד לאחר שנים שבהן לא נעתר לפניותיהם של המבקשים בעניין. בהחלטה מיום 15.2.2022, בית המשפט המחוזי התיר את שמיעת עדותו של אברמסון בכפוף למתן רשות למשיבים להביא ראיות לסתור. בהתאם להחלטה זו, אברמסון העיד בפני בית המשפט ביום 11.4.2022, וביום 29.9.2022 צפוי להתקיים דיון שבו יישמע עד מטעם ההגנה כראיה לסתור.

4. ביום 6.7.2022 הגישו המבקשים בקשה להעדת עד נוסף מטעמם, מר ג'ייקוב זימבלי, שהיה אף הוא חניך במכינה והשתתף בטיול. המבקשים טענו כי מדובר בעדות רלוונטית הנוגעת למצבם של המשתתפים בטיול ולטענה השנויה במחלוקת כי המנוח ביקש מהמדריך לעזוב את המסע. אשר לעיתוי המאוחר של הבקשה, המבקשים הסבירו כי בסוף חודש יוני 2022 קיבלו דואר אלקטרוני ממכרה של זימבלי שהסכימה לקשר בינו לבין המבקשים, וכי עד אז "לא הייתה כל אפשרות לדעת מי הוא וכיצד לפנות אליו".

5. המשיבים התנגדו לבקשה בטענה שהתנהלות המבקשים, אשר חוזרים ומבקשים לזמן עדים חדשים לאחר סיום פרשת התביעה, אינה ראויה וכרוכה בפגיעה באינטרסים דיוניים של ההגנה וביעילות ההליך. לשיטתם, העדות אינה אלא ניסיון לערוך מקצה שיפורים בפרשת התביעה, שכן היא אינה נדרשת כדי להגיב לטענות מפתיעות או חזיתות חדשות. עוד נטען כי לא הוברר מדוע המבקשים לא ניסו לאתר את זימבלי במשך שמונה השנים שחלפו מאז האירוע או למצער חמש השנים שחלפו מהגשת התביעה, אף על פי שיכלו לעשות כן, למשל באמצעות פנייה לגורמי המכינה בעת שבה עוד עמדו עימם בקשר.

6. בית משפט קמא דחה את הבקשה. בפתח ההחלטה עמד בית המשפט על הכלל שלפיו בעל דין נדרש להביא את כלל ראיותיו "בחיילה אחת" ולא טיפין טיפין" (בג"ץ 62/22 קלאטיק הוטל מנג'מנט בע"מ נ' בית הדין הארצי לעבודה, פסקה 13 (24.2.2022)), וקבע כי המקרה דגן אינו מגלה הצדקה לחרוג מכלל זה.

בהחלטתו, ציין בית המשפט כי לא שוכנע כי העדות רלוונטית או שיש בה כדי להוסיף על התשתית העובדתית הרחבה שכבר נפרשה בפניו. קביעה זו נסמכה, בין היתר, על כך שזימבלי לא נחקר במשטרה, גם לא לאחר שהמבקשים עתרו לבג"ץ בבקשה למצות את חקירת המקרה, לרבות בדרך של זימון עדים נוספים (ראו בג"ץ 3469/18 NEWMAN נ' היועץ המשפטי לממשלה (31.10.2019)). בית המשפט מצא כי הרלוונטיות של העדות מוטלת בספק אף ביחס לטענה העיקרית שבה נועדה העדות לתמוך, היינו שהמנוח ביקש מהמדריך לעזוב את הטיול, שהרי העדים שהתייחסו לכך לא ציינו שזימבלי נכח בעת שהדברים נאמרו.

הטעם השני ביסוד החלטתו של בית משפט קמא הוא שהמבקשים לא סיפקו הסבר מניח את הדעת מדוע לא יצרו קשר עם זימבלי בשלב מוקדם יותר.

על החלטה זו נסבה הבקשה שבפניי.

7. המבקשים טענו כי כלל אין מדובר בחריגה מסדרי הדין, שכן לשיטתם ההחלטה להתיר את עדותו של אברמסון פתחה מחדש את שלב ההוכחות, שיימשך עד שההגנה תסיים להציג את ראיותיה (שמיעת ראיות ההגנה נקבעה כאמור ליום 29.9.2022).

מכל מקום, נטען כי בית משפט קמא שגה בקביעתו שהעדות אינה רלוונטית וביקשו להדגיש שאין מדובר בראיה לסתור אלא בראיית תביעה חיונית הנוגעת ללב המחלוקת בין הצדדים; כי זימבלי יוכל לשפוך אור על השיחה שבה המנוח ביקש לכאורה להפסיק את הטיול, וכי עדויות ההגנה לא שוללות את האפשרות שזימבלי היה עד לבקשה זו. עוד נטען בהקשר זה כי העובדה שזימבלי לא מסר הודעה במשטרה במסגרת ההליך הפלילי לא מלמדת דבר על הרלוונטיות של עדותו בהליך האזרחי. בתוך כך, המבקשים העלו גם טענות לפגמים בהליכי החקירה, שלא ראיתי להידרש להן נוכח ההכרעה בבג"ץ 3469/18.

לבסוף, המבקשים טענו כי לא יכלו להעיד את זימבלי בשלב מוקדם יותר משום שלא היו להם כל היכרות או קשר איתו עובר לתכתובת הדואר האלקטרוני בעניינו בחודש יוני האחרון. אשר לטענות המשיבים בערכאה קמא, שלפיהן המבקשים יכולים היו לקבל את פרטיו של זימבלי מצוות המכינה, השיבו המבקשים כי הקשר שלהם עם המכינה נותק בשלהי שנת 2014 וכי אף קודם לכן גורמי המכינה ניסו לסכל את ניסיונותיהם לשוחח עם חלק מהחניכים שהשתתפו בטיול.

8. לאחר שעיינתי בבקשה ובנספחיה, הגעתי למסקנה כי דינה להידחות.

צערם הכבד של המבקשים נוגע ללב, ורצונם הכן לרדת לחקר האירוע הקשה שפקד אותם מובן. עם זאת, השאלה המתעוררת כאן הינה שאלה דיונית מובהקת, וכידוע, גדר ההתערבות בהחלטות מסוג זה, ובכללן בקשות להוספת ראיות, הוא מצומצם ביותר ושמור למקרים חריגים (רע"א 4579/15 כהן נ' טטיאנה (5.8.2015); רע"א 7390/16 פנחס נ' מנורה חברה לביטוח בע"מ (3.11.2016); רע"א 438/19 פלוני נ' שירותי בריאות כללית (26.2.2019)).

9. כלל הוא לעניין הגשת ראיות כי על בעלי דין להגיש את כל ראיותיהם ב"חבילה אחת" וכל בקשה להוספת ראיות טעונה רשות של בית המשפט (רע"א 579/90 רוזין נ' בן-נון, פ"ד מו(3) 738, 742 (1992) (עניין רוזין); רע"א 2137/02 ממן נ' פז חברת נפט בע"מ, פסקה 3 (30.7.2002); רע"א 2948/15 חוסין נ' רשות הפיתוח, פסקה 13 (1.7.2015)). אמות המידה לבחינת בקשות להוספת ראיה כוללות, בין היתר, את אופי הראייה הנוספת ופשטותה, השלב שאליו הגיע ההליך, והסיבות שבגינן לא הוגשה הראיה בזמן הראוי (עניין רוזין, 742-743). בנסיבות העניין, שיקולים אלה אכן מובילים למסקנה שאין להתיר את שמיעת העדות, ומכאן שלא נפל כל דופי בהחלטת בית המשפט המחוזי.

10. הבקשה הוגשה בשלב מאוחר, לאחר סיום הליך ההוכחות ולאחר שניתנה רשות ממוקדת לשמיעת עדות נוספת אחת והראיות להזמתה. בניגוד לטענת המבקשים, מצב זה אינו שקול להגשת בקשה בעיצומו של שלב ההוכחות. זאת, בין היתר משום שעדות תביעה הנגבית לאחר שמיעתן של גרסאות רבות ולאחר חשיפת קו ההגנה נושאת עמה פגיעה בזכויות הצד שכנגד ובניהולו התקין של המשפט (ראו: רע"א 2715/13 ורדה נ' מינהל מקרקעי ישראל, פסקה 4 (28.11.2013)).

11. לשלב המאוחר שבו הוגשה הבקשה מצטרפת הרלוונטיות המוגבלת שבית המשפט המחוזי ייחס לעדותו של זימבלי והתרשמותו כי אין בעדות משום תוספת מהותית על העדויות שכבר נשמעו. מסקנה זו נאמנה עליי, בייחוד בהתחשב בכך שהטענה העובדתית בדבר בקשת המנוח להפסיק את הטיוול – זו שלשיטת המבקשים מצדיקה את שמיעת העדות – נדונה גם במסגרת עדויות אחרות (ראו למשל בעמודים 72-71, 90-91, ו-345 לפרוטוקול).

12. לבסוף, לא מצאתי ממש בטענת המבקשים כי לא ידעו מיהו זימבלי וכיצד להתקשר עימו עובר ליוני 2022. שמו של זימבלי ודבר השתתפותו במסע היו ידועים

למבקשים לפחות מאז שהגישו את התביעה בשנת 2017, שכן לטענתם הם כללו במוצגיהם את רשימת המשתתפים בטיול ובה מוזכר שמו. גם אם נקבל את הטענה שלא הייתה אפשרות לקבל את פרטי הקשר של זימבלי מהמשיבים, קשה להלום כי לא הייתה כל דרך אחרת לאתר אותו במשך חמש שנים בהתבסס על שמו המלא וההיכרות עם כמה מחבריו למכינה. בהקשר זה, יוער כי בעידן הרשתות החברתיות הטענה שלא ניתן לאתר אדם הולכת ומאבדת מכוח השכנוע שלה.

13. על יסוד האמור לעיל, הבקשה נדחית. משלא נתבקשה תגובה, ובנסיבות המקרה, אין צו להוצאות.

ניתנה היום, כ"ה באלול התשפ"ב (21.9.2022).

שׁוֹפֵט